

ST·OLAV

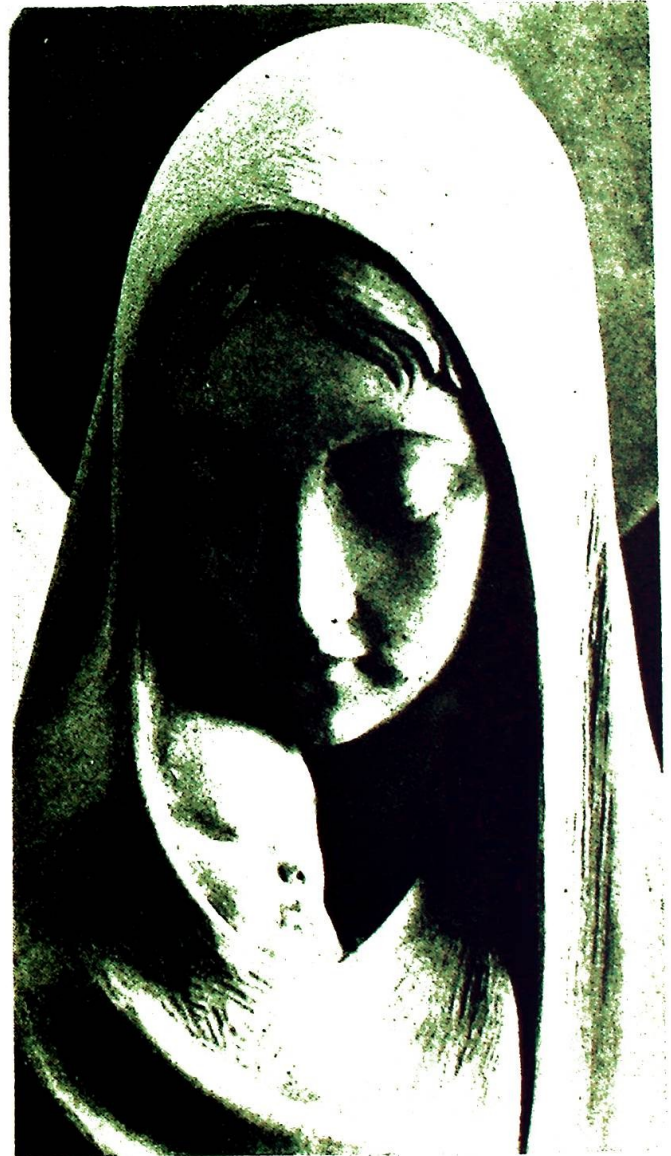
K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 23/24.

82. ÅRGANG
12 DESEMBER

1970

REDAKSJONELT:

JUBLER VI?

Jul er gledens tid og fest — vi sier det automatisk og mener forunderlig lite med det dessverre. For mange er det selvfølgelig noen hyggelige dager, man har fri fra arbeidet, det kommer ekstra god mat på bordet og en del spennende hardpakker under det grønne treet. Den iskolde snapseflasken følger sylten som en skygge, uansett prisstigningen osv. Man smiler kort sagt forventningsfullt til hverandre allerede i ettermiddagstimene. Men hva med de som drister seg til å kalle seg kristne, de burde juble med løftede armer (som på bildet). I tillegg til de nevnte goder, får de etter sigende denne ufattelige gaven av å bli stående med et lite barn i armene. Som de i neste øyeblikk skal knele for, et mysterium.

Jubler de? Nei, ikke noe spesielt. De har det hyggelig med sine nærmeste, som de fleste. De nyder julemidtdagen. De kjenner etter at døren er låst. De nynner fromt de kjære gamle sanger. Men juble, nei, bevares. Noen har muligheter for å komme i en midnattsmesse, de virker ikke lykkelige da heller. Det blir litt rutine i alle ting til slutt. Hva er det så som er eget for Kristi medarbeidere? Alvoret, nøkternheten, dette å ane at det skjer et mysterium i natten? Jo, det også, så absolutt. Men er de ikke redd for å vise at de er jublende glade samtidig?

A.R.

JULENUMMER

Hva er fortellingen om hyrdene på marken, skaren av engler og — den store folketelling? En skjønn fortelling som forskerne finner grove sprekker i, eller virkeligheten? I dette julenummeret presenterer vi på side 364 den tyske dr. Anton Vögtles tanker om JULENATTENS VIRKELIGHET.

Ellers byr vi på stoff som dette:

HVA MENER LEGFOLK? (Side 367)

ENGLANDS DAG I PETERSKIRKEN (Side 368)

«DET VANSKELIGSTE I VERDEN» (Side 370)

Og: KLOVN, NYHETER, LESERBREV, BOKANMELDelse, TEGNINGER osv.

HILSEN FRA BISKOPEN

Kjære troende.

Det nye kirkeår er begynt, og vi alle, kristne som ikke kristne, forbereder oss og våre omgivelser på Julen. Da denne — ifølge engelens utsagn: «Fred på jorden for mennesker av god vilje» — fremforalt fortøner seg som en fredens tid, må det glede oss at det etter måte hersker fred på jorden. Men hvor prekær er den ikke, og hvor dyrekjøpt!

Og så nøden. Vi kan ikke lenger nøye oss med å ettertrakte lutter innehygge og feiring for oss selv og våre nærmeste. Våre tanker og bønner — og en utstrakt hånd — må også gå til dem som skjebnen har lagt sin tunge hånd på og som trenger sine medmenneskers hjelp, det være seg åndelig eller materiell. *Alternativ Jul* har man med inspirert virkelighetssans døpt den nye form for altruistisk selvbeherskelse, som går ut på å redusere den tradisjonelle Juls ofte overdrevne materialisme til fordel for nære og fjerne medmenneskers skrikende behov, — mennesker for hvem Julen bare gjennom en slik konkret håndrekning kan bli, ikke bare fredens, men også en gledens og kjærlighetens tid.

Jeg ønsker dere alle en velsignet Jul.

Oslo desember 1970.

† John W. Gran
Biskop

NEI---

Julenatt i radioen

Norsk Rikskringkasting sender også i år katolsk høymesse i radioen fra klokken 24 julenatten. Overføringen i år kommer fra St. Dominikus kirke i Oslo.

VENDEPUNKTET

I snart 2000 år har julens budskap vært en kilde til inspirasjon for generasjon etter generasjon over hele kloden. Inspirasjon til arbeid for fred og rettferdighet for alle mennesker. I vår tid er det kanskje mer nødvendig enn noen gang tidligere, at julens budskap når frem til folk.

Men vi ser i dag at julens budskap i stadig større grad blir utnyttet og kommersialisert. Dette er en forsimpning av julens egentlige budskap som vi ikke kan sitte rolige å se på.

VI TROR IKKE PÅ JULENISSEN. VI TROR PÅ JESUS KRISTUS!!

Derfor vil vi arbeide for en virkelig juletid!

Vi vil bringe budskapet om kjærlighet og rettferdighet til folk. Derfor må vi ta avstand fra alle forsøk på å kommersialisere julen og arbeide for å gi julen et nytt innhold. Vi må kjempe mot store og mektige grupper, for at julebudskapet, også i vår tid, skal bli hørt og forstått.

TIDEN ER KNAPP — VI ER VED VENDEPUNKTET.

La oss gjøre noe — i dag.

UNGE NORSKE KATOLIKKERS FORBUND.

Aksjonsprogram for «Alternativ jul» står på side 376 med følgende appell til katolsk ungdom: **Velg ditt prosjekt og ring!**

MISVISENDE

Siste nummer av «St. Olav» bringer en anmeldelse av «Abort og menneskeverd», en bok som gjenspeiler drøftelsene ved et seminar om abortus provocatus tidligere i år på Mariaholm. Boken er utkommet på St. Olav Forlag. I anmeldelsen står det — etter min mening misvisende: «Ingen er enig i den katolske Kirkes forbud mot abort». Med «ingen» menes bokens medarbeidere, som utgjør en del av deltagerne på seminaret. Jeg fulgte selv hele dette seminar, og satt ikke på noen måte tilbake med et slikt inntrykk; heller ikke fikk jeg det ved gjennomlesning av boken. I forordet gjøres det allerede klart oppmerksom på at «den katolske Kirkes grunnleggende avvisning av abortus provocatus turde være kjent», og at denne kirkelære ikke var seminarets tema eller gjenstand for debatt som sådan. Den vel definerte hensikt med seminaret var en bred og uhildet utveksling av erfaringer og tanker vedrørende abortproblemet, slik det reelt stiller seg innenfor den faktiske og uavvendelige situasjon vi har i Norge. Boken «Abort og menneskeverd» gjenspeiler dette, og bare dette.

† John W. Gran
Biskop.

PAVENS REISE TIL DET FJERNE ØSTEN

Pave Pauls VI's reise ved månedskiftet november—desember til Det fjerne Østen brakte ham til ni land, han fløy over 45 600 kilometer i en hvit DC-8 maskin, møtte titusener av

mennesker, deltok i to viktige biskopkonferanser og slapp lykkelig fra et attentatforsøk. Det var kanskje som en tysk kommentator sier «den lengste, vanskeligste og mest omstridte» av pavens utenlandsreiser — kanskje Paul VI siste. Luitpold A. Dorn i KNA skriver:

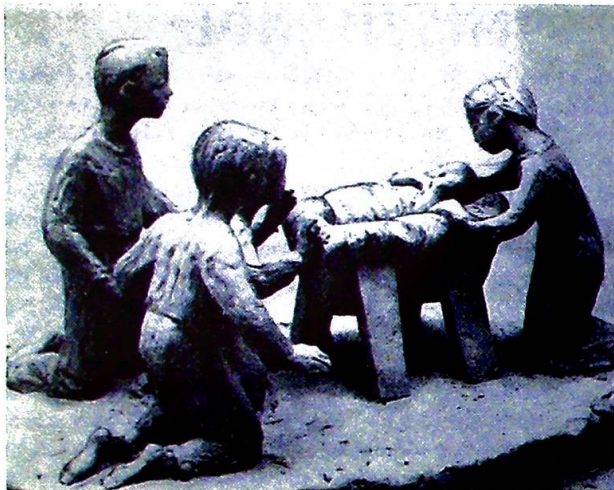
— Mange sier at det er den siste. Noen tenker da på pavens alder og de strabaser en slik kjempetur fører med seg. Andre peker på at Paul VI i og med sin Østenreise har besøkt alle kontinenter.

Men først og fremst mener Dorn at man nå i større grad må sette et spørsmålsteget ved reisene i seg selv:

— Den form politikere bruker til å føre en slags reisende diplomati gjennom lynvisitter er muligens ikke den mest ideelle arbeidsform for folkenes apostel i dagens verden.

Meldinger fra reisen tyder på at paven tross slike innvendinger oppnådde noe av det han mest ønsket: et praktisk samarbeide med de asiatiske biskoper om viktige saker for hele den katolske kirke. Og selv sa han bl. a. dette i en av de mange taler han holdt underveis:

— Det er ikke så viktig for meg om verden kaller meg «David foran Goliath» eller for en «Don Quiote». Hovedoppgaven er å bringe Evangeliets budskap til verden.

JULENATTEN

AV
DR. ANTON
VOGTLE

Denne artikkel er skrevet av professor dr. Anton Vögtle, ordinarus i ny-testamentlig litteratur ved Universitetet i Freiburg.

Oversettelsen fra tysk (artikkelen har vært gjengitt i PUBLIK) er gjort av sr. Mirjam, den er også senere noe forkortet av redaksjonen.

Intet annet evangelium i kirkeåret er så ladet med følelser som beretningen om Jesu fødsel hos Lukas 1, 1—20. Mange husker ordene fra sin tidligste barndom, vi har nødvendigvis også en streng historisk forståelse av det som fortelles. Ja, hvordan skal det hele oppfattes som noe annet enn historisk beretning? Slik kan man med rette spørre. Maria og Josef er uten tvil historiske personer, det samme gjelder den person som er midtpunktet. Betlehem var et lite, ubetydelig sted den gangen, men det eksisterte. At det var hyrder som holdt nattevakt er også troverdig. Keiser Octavian Augustus og den fra andre kilder omtalte Kyrenios, Publius Sulpicus Quirinius er historiske størrelser. Ingen har noensinne mistenkt keiser Augustus for at han med sin befaling om en folketelling ville få en ukjent mann til å reise fra Nasaret til Betlehem sammen med sin gravide hustru slik at det barn som ble født kunne bli kalt Messias på grunn av fødestedet. Er ikke nettopp det vilkårlige sammentreff av Jesu fødsel og folketellingens historiske begivenhet det tilforlatelige kriterium for at historien er sann?

Nettopp på dette punkt kommer tidligere tiders historieforskere med vektige argumenter. Man kan ikke bevise

at Quirinius var statholder i årene før Herodes den store døde. Og en romersk registrering (som skulle brukes av skattemyndighetene) er ikke tenkelig med Herodes som rex socius, delkonge. Juridisk sett blir en slik folketelling som den det er snakk om først mulig etter at Herodes sønn Archeleus blir avsatt i året 6 etter Kristus og hans distrikt får en romersk prokurator, Copenius.

I året 7 gjennomførte Quirinius som statholder i Syria en folketelling, en registrering, den første i landet. Den jødiske historiker Flavius fremstiller den som noe ukjent og opprørende. Det er utenkelig at Flavius som har skildret Herodestiden meget utførlig ikke ville ha reagert enda kraftigere mot en slik folketelling under Herodes. I Apostlenes Gjæringer 5, 37, nevner Lukas forøvrig selv folketellingen i år 7 som den første.

Enda viktigere er imidlertid noe annet. En folketelling bare i Syria, eller Palestina hadde vært fullstendig nok hvis det bare gjaldt å få Josef og Maria til Betlehem. Men Lukas skriver at ordren fra keiser Augustus skulle gjelde all verden, en talemåte som skulle bety hele det romerske riket.

Nettopp tanken om en slik universell registrering er øyensynlig viktig for Lukas. For på denne måten lykkes det for ham å sette en tilsynelatende ubetydelig fødsel inn i en verdenshistorisk ramme. Kristendommens universelle betydning er en fremtredende idé hos Lukas, noe vi kan se på den måten han har brukt Markus-evangeliet på, hans viktigste kildemateriale da han skrev sitt eget. Bare Lukas regner opp alle dem som styrte på denne tiden — før han beretter om Johannes Døperen. Ved å tidfeste begivenheten, poengterer Lukas den frelseshistoriske side og den verdens-

omfattende betydning Johannes fremtredende hadde. Hvis Lukas forsøker å finne noe lignende i Jesu fødsel har han overleveringene om hyrdene og om røsten som forkynte at Messias var født.

Hva gjorde så Lukas?

Han må ha visst om folketellingen i år 7 som hadde funnet sted, men bare i en del av Jødeland, nemlig Judea. Men han hadde ingen klare forstillinger om de rent praktiske sider ved en romersk folketelling, særlig ikke tid og sted for tellingen i år 7. Nettopp slike uklårheter gjør at han blander sammen fortellingen om hyrdene med nyheten om en første folketelling under den syriske statholder Quirinius for å finne et motiv for Josef og Marias reise til Betlehem. Men også og først og fremst for å understreke den verdensomfattende aktualitet av Kristi fødsel.

At folketellingen hos Lukas har en slik funksjon passer meget godt sammen med en annen iakttagelse: registreringen blir ikke nevnt senere i fortellingen. Vi får ikke vite om Josef og Maria lar seg innskrive før eller etter fødselen. Etter at keiserens befaling hadde ført de to til «Davids by», trer beretningen om sønnens fødsel på dette sted i forgrunnen. Og Lukas trenger ikke annet enn den overleverte beretning om hyrdene.

Denne danner uten tvil en lukket, litterær enhet. Etter at Lukas uttrykkelig har nevnt hyrdene som holder vakt om natten, skildrer han den himmelske åpenbaring, dens beviser og virkning. Og han slutter med at hyrdene drar tilbake til sin hjord mens de lovpriser Gud for alt som de har opplevd.

Hvorfor skulle så ikke denne åpenbaringshistorie som stammer fra før Lukas tid være en gyldig historisk overlevering?

Hvorfor skulle ikke denne begivenhet ha funnet sted?

Hovedpersonen som det fortelles om er en Herrens engel med sitt budskap, utvilsomt et under i seg selv. Dessuten møter vi en hærskare av engler på en måte som vi ikke finner maken til i de andre evangeliene. Og engelens budskap utløser liksom hele den etterfølgende tekst.

Heinz Schürmann skriver i første

S VIRKELIGHET

bind av «Lukas-kommentar» om de vanskeligheter som oppstår når man vil beskrive det som skjer på markene for et stort publikum. Men hvordan kan vi unngå dette? Enten er englene blitt sett og hørt eller ikke. Skulle man kanskje gripe til en gammel utvei som benyttes i en viss genre av prekener? Fremholde at synet av englene, lysglansen og ordene ikke ble oppfattet med sansene, og si at hyrdene hadde en indre opplevelse av Messias fødsel. Hyrdene eller andre som hadde fått høre om begivenheten, hadde fremstilt begivenheten ved hjelp av sendebud fra Gud og et englekor.

Forklaringen virker nærmest mistenkelig.

Den vil selvfølgelig spare dagens lesere og tilhørere for et under, for det forbløffende møte med det oversanselige osv. Og den vil ennå prøve å beholde engelens budskap som et faktum som det følgende hviler på — ellers støter denne hypotese på de samme problemer som et virkelig syn.

Synet av engelen blir jo ikke fremstilt som hyrdenes egen beretning. Først da englene hadde gått fra dem, sier de to hverandre: «La oss gå til Betlehem og se hva som har hendt, det som Herren har kunngjort for oss.» Den nesten selvfølgelig måten hvorpå engler, himmelske vesener møter mennesker og forteller dem et uhørt budskap er meget betegnende for scenen. Spørsmålet om identifikasjon blir aldri reist. Karakteristisk er også den måten hvormed hyrdene, uten å diskutere, uten å gruble over hvor de finner krybben skynder seg til Betlehem hvor de med en gang finner barnet. Det er ikke snakk om å lete etter stedet. Men engelen hadde ikke fortalt dem noe om hvor de skulle gå for å finne krybben, den kunne etter palestinske forhold stått, ikke bare i et herberge, men på enhver liten gård. Gårder hvor folk bodde sammen med sine dyr i samme rom, i en slags lave terrasser. Krybben kunne også ha stått i et tilbygd fjøs, til og med under åpen himmel, fortellingen nevner ikke regntid.

Den manglende interesse for stedet virker fremmedartet og lite troverdig på oss. Men i fortellingen er man bare interessert i barnets leie, en krybbe. Det er kjennetegnet for hyrdene, slik som eselet når Han rir inn i Jerusa-

lem. En garanti for at Messias er født.

Prøver vår beretning virkelig på å berette om en sann åpenbaring som har funnet sted en gang i tiden? Kan vi ut fra et historisk-psykologisk synspunkt tenke oss at hyrdene ikke ville ha fortalt om Messias fødsel hjemme i Betlehem? Den store glede skal ifølge engelens ord gjelde «hele folket». Men hvordan skulle en slik opphissende nyhet gå ubemerket hen i den forhatte kong Herodes regjeringstid? Nyheten måtte bli kjent av hans spioner — hovedstaden lå tross alt bare syv kilometer borte. Og likevel: det er ingen øyeblikkelig reaksjon, ikke antydning om rykter engang, hverken i de gamle jødiske skrifter eller i beretningene om Jesu senere virke. I Johannes-evangeliet leser vi bare at jødene bebreider Jesus for at han kommer fra et så lite passende sted som Nasaret i Galilea.

Hverken Johannes eller de andre evangelistene fra eldre tid vet noe om at Jesus selv har gjort krav på at det var en Messias-proklamasjon ved hans fødsel. Heller ikke at han skulle ha sagt at hans fødested har vært Betlehem. De rettferdiggjør snarere påstanden om at hans direkte forbindelse med Davids ætt var uvesentlig, til og med uten betydning for Ham selv. Hvorfor så dette massive åpenbaringsunder foran øynene på noen enkle representanter for Israels folk når det så likevel skulle være uten virkning i de neste trede år?

Et nytt moment som gjør at engelens budskap ikke stemmer overens med den historiske situasjon er betegnelsen *Davids by*, en betegnelse som er avgjørende i beretningen. Engelen sier: Det er født en frelser for dere i Davids by. I *Davids by*. Ikke i *Betlehem*. Selv om hyrdene ikke kan vite hva Lukas senere innledningsvis vil skrive med hensyn til folketellingen (at de dro opp til Davids by som kalles Betlehem), så er det liksom helt naturlig for hyrdene at det bare kan være snakk om Betlehem.

Men historisk sett kan ikke dette være riktig heller. Davids by for jødene er Jerusalem, kong Davids residens.

Alle våre spørsmål og vanskeligheter finner imidlertid en løsning i urkirkens forkynnelsestekst. Ifølge

den er vår historie om Åpenbaringen ikke skrevet ned som en reportasje. Den vil ikke gi videre det som noen hyrder opplevde om natten. Derimot vil beretningen forkynne hvem som ble født ved hjelp av et motiv fra profetiene i det Gamle Testamente.

Denne forklaringen er sikkert ikke i strid med Kirkens lære, ikke etter at det annet Vatikankonsil ettertrykkelig forpliktet katolske eksegeter til å granske bibeltekstene med tanke på deres karakter av forkynnelse og til å ta hensyn til de litterære former som ble brukt.

Vi antyder bare hva beretningen vil si oss. Fra første stund av har den apostoliske forkynnelse brukt skrift og sprog for å bekjenne og forkynne sin Kristustro. Og for å bevise denne tro ved hjelp av profetiene. Man påberopte seg ikke bare Jesu ord og gjerninger, men også Hans avstamning fra Davids ætt for å understreke at mennesket Jesu var Messias. Ved å gjøre krav på en slik avstamning, ble det ført beviser for at Jesus var Messias fra det øyeblikk han ble født. Hvis de messianologiske kristologiske refleksjoner skulle føres enda lenger for å bevise at Han var Messias også på grunn av fødestedet, så kunne dette bare skje med Betlehem. Det Gamle Testamente forbandt dette stedet med David, men nevner aldri Nasaret.

Av hvem og hvordan skulle så Messias fødsel i Betlehem bli kunngjort? Nettopp ved hjelp av det som finnes i vår omtalte beretning om Åpenbaringen: et sendebud fra Herren. Ja, en hærskare av slike sendebud. Når vi leser nye kommentarer, frem for
(Forts. side 373)

Dear God,

I wrote you before do you remember? well I did what I promised. But you did not send me the horse yet. What about it?

Lewis

«Kjære Gud, jeg har skrevet til deg før, husker du? Vel, jeg har holdt alt som jeg lovet. Men du har ennå ikke sendt meg den hesten...»

Dette lille brevet, og en bråte andre, finnes i en liten bok jeg har fått låne, CHILDREN'S LETTERS TO GOD. Og nesten alle er i denne charmerende, avvepnende, naive, alvorlig — og igrunn falske stilen.

For selvfølgelig er neppe brevene skrevet av barn, selv om to skribenter, Eric Marshall og Stuart Hample påstår det. Alt er jo på en vidunderlig og fornøydlig måte fylt av nettopp det som vi voksne drømmer om finnes i barnets verden.

Den verden vi ellers så sjelden forstår oss på.

Boken har kommet ut i England i 1966, og på en underlig måte passer den til advents-lesning, hvis man

KONFLIKTER I KIRKEN?

■ Katolsk presse i USA har brakt referater fra et møte i den sydøstlige provinskonferanse av National Federation of Priests Council — en sammenslutning av amerikanske presteråd. På dette møtet sa msgr. James Coffey, rektor ved Immaculate Conception Seminary at dagens prester må regne med at konflikter er uunngåelige, ja, nødvendige i den katolske kirke for tiden. Msgr. Coffey fremholdt at det gjerne skyldes uvilje til å holde ut den nuværende spenning og press når en gruppe skiller seg ut fra helheten og fellesskapet. Han ønsket normer som vil tillate konflikter i Kirken — etter hans

(Forts. side 379)

BREV FRA DE

vil være ironisk. Dette er jo et lokkende utstillingsvindu på sin måte:

Dear God, Are you real? Some people don't believe it. If you are, you better do something about it quick. Harriet Ann.

Og:

Dear God. When you wrote the bible you made up all the words and spelled them the way you like. That is great... but I am not doing so good. Ron.

Jovisst, nusselig lesning. For enkelte voksne:

Are boys better than girls. I know you are one but try to be fair. Sylvia.

Eller:

Dear God. Your book has a lot of zip to it. I like science fiction stories...

Fremmelige barn?

Jeg blar og leser. Tenker på hvor godt det er at de ungene jeg kjenner ikke har vært så smarte og avanserte. Håper på at en eller annen engelskkyndig leser kan overbevise meg om at jeg tar feil.

Man kan jo alltid håpe.

Det gjør også Eric som skriver et julekort på denne måten:

«OGSÅ EN NATT MED MAUD»

AV ANNA LOUISE DEER

I St. Olav nr. 20 anmelder E.G. filmen «Min natt med Maud», og forklarer hva som er meningen med filmens handling. For meg ble denne anmeldelsen virkelig inspirerende, — den så å si tvang meg til å tenke skikkelig igjennom om jeg var enig med E.G. i hans syn på filmen. Jeg kom til at jeg ikke var det. — Jeg tror slett ikke at «innledningen» — «jeg»'s konfrontasjon med Pascals «matematiske håp», — den ideale fordring — bare var en innledning, stort sett løstrevet fra den etterfølgende handling, — at Maud var «fristeren», en fristelse som «jeg» overvant og som førte til «belønningen»: et stille hverdagskteskap med den katolske pene unge piken, Francoise, som «jeg» hadde utsett seg som passende brud, endog før han hadde vekslet et ord med henne. Jeg tror slett ikke på at det er meningen at vi skal gå fra filmen og mene at «jeg» har truffet det valg som var riktig for ham, — at vi skal synes at hans store fortrinn var hans velutviklede sans for det praktisk mulige, at Pascals ideale fordring bare presenteres som et teoretisk «askese-alternativ» og Maud bare som «fristelse her og nå». Jeg tror vi like gjerne kan gå fra filmen og mene at den fremstiller «jeg» som taperen — en som valgte den brede og lettvinde vei ved å velge det stille hverdagsktes-

skap med Francoise der ektefellene av hensynsfullhet eller misforstått hensynsfullhet — det er som man tar det — unngår å være helt ærlige og åpne mot hverandre. Hans alternativ var å satse på uredde, åpne og ærlige Maud, — det var den ideale fordring som konkret ble stillet til ham i filmen, som som han ikke våget å gå inn på. Et ekteskap med Maud ville utvilsomt bety noe ganske annet enn «et stille hverdagskteskap», — alt kunne vinnes, men også alt tapes, og «jeg», som vi tilskuere, måtte jo forstå at taperisikoen var atskillig større enn vinner-sjansen. — Og da valgte altså «jeg» å gå fra Maud — som trengte ham og som han umiddelbart var blitt inntatt i — for å innlede bekjentskap med sikte på ekteskap med den tidligere utsette, beskjedne, retroende ungpiken, Francoise.

Vel, filmens Jeg avviste jo Pascals

«SMÅ»

Dear God, I would like these things
a new bicycle
a number three chemistry set
a dog
a movie camera
a first base man glove.

If I can't have them all I would like
to have most of them . . .

Charmerende?

Som det altid har vært oppunder
jul?

Mitt svar på det første spørsmål
er: *sånn passe*.

Og på det andre: *ja, dessverre*.

Andreas legmann.

En venn i Holland

Kjære Hr. Redaktør.

I anledning af St. Olavs nr. 21
sender jeg Dem en venlig hilsen!
Jeg er præst af bispedømmet Rot-
terdam og jeg har lest St. Olav
med stor interesse og glæde i over
femten år! — Jeg bor i huset som
De ser her. Vi havde konsilet så
at si i huset! Jeg har været to
gange i Oslo; neste gang kommer
jeg gerne til Akersveien!

M. de Leur, Langelaan 1,
Noordwijkerhout, Holland.

HVA MENER LEGFOLK?

«Hvad mener lægfolk om præsten?»
Har man spurgt medlemmerne af
to menigheder i Den danske katolske
Kirke, nemlig den i Vejle og den i Hvid-
ovre, der kan anses for at være repræ-
sentative. Man spurgte alle i menig-
heden fra 16 år og opefter. Begge me-
nigheder har omkring 290 medlemmer
hver i denne aldersgruppe, og 243 eller
42 pct. svarede.

Der er ikke tale om en videnskabelig
undersøgelse, men om en opinionsun-
dersøgelse, siger pater P. Gregoire
O.P. til Kristeligt Dagblad. En læg-
mandskommission på 10 medlemmer
udarbejdede et spørgeskema i 43 punk-
ter, som blev sendt til medlemmerne af
menighederne i Hvidovre og Vejle. Be-
svarelsene var anonyme, de tal, der

i det følgende angives, er procenter og
ikke absolutte tal.

Den første gruppe spørgsmål dre-
jede sig om præstens værdighed
og myndighed. 79 betragter præsten
som et ganske almindeligt menneske.
86 betragtede ham som Guds talerør i
kirken, 49 når han hjælper og vejleder
privat, 34 altid. Man synes altså at
mene, at det snarere er præstens funk-
tion i kirken end præstevielsen, der er
afgørende.

44 mener, at præsten skal leve mere
moralsk og kristent liv end andre, mens
54 svarer nej til spørgsmålet. 17 siger
ja og 77 nej til, at det af præstens på-
klædning uden for gudstjenesten skal
fremgå, at han er præst.

Spørgsmålene drejede sig derefter
om kontakten mellem menighed og
præst. 78 svarer, at de har kontakt med
sognepræsten, hvad der vel dels skyl-
des at menighederne er ret små, dels
at det er den mest kirketro del af me-
nighederne, der har svaret på spørgs-
målene.

Næste gruppe spørgsmål handlede
om synet på præstens arbejde. 41 me-
ner, at der er behov for foruden me-
nighedspræster at have præster i kir-
ken med specielle opgaver, og et stort
flertal accepterer, at præsten tager ar-
bejde ved siden af præstegerningen.

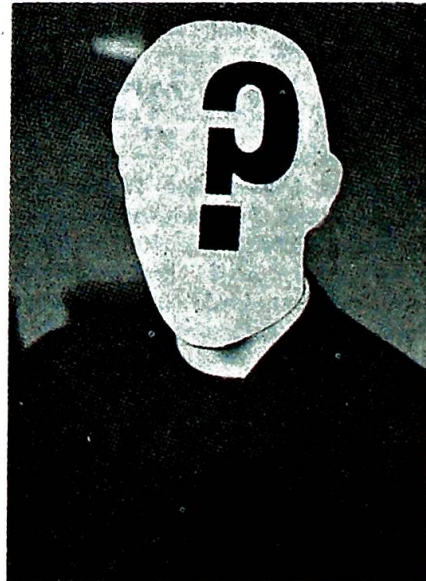
71 mener, at præsten fra prædike-
stolen skal sætte Kristi lære i forbin-
delse med aktuelle samfundsproble-
mer, og 92 går ind for, at det også
sker i studiekredse m.v. 46 mener, at
præsten undertiden virker fremmed
over for almindelige menneskers dag-
ligliv.

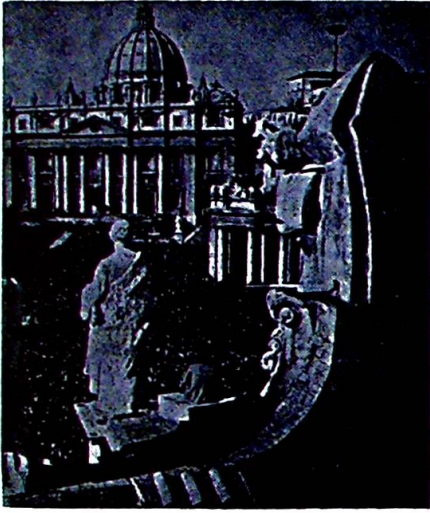
Opinionsundersøgelsen behandler
dernæst det aktuelle og omstridte
spørgsmål om verdenspræsters cøli-
bat. 35 ønsker den nuværende arding
opretholdt, mens 53 svarer nej til
spørgsmålet. 82 accepterer, at gifte
mænd under visse omstændigheder
bør kunne blive præster. 60 ønsker
mulighed for, at præster løses fra cøli-
bartsforpligtelsen uden samtidig at
måtte opgive præstegerningen. 60 fin-
der i øvrigt, at cølibatet opretholdes
af tradition, og kun 29 mener, at den
ugifte stand er en mere fuldkommen
efterfølgelse af Kristus end den gifte.

(Forts. neste side)

ideale fordring allerede i filmens innled-
ning, — forsåvidt kan man vel si at han
var konsekvent når han valgte også i
handling å avvise den da han møtte den
ved valget av livsledsager. Men iallfall
enkelte av oss som så filmen, er ikke
overbevist om at «jeg» egentlig gjorde
det rette valg, — og om det kanskje ikke
også hadde vært den mest «kristne løs-
ning» om han hadde valgt Maud? Hvor-
dan skal man så oppfatte Maud? Bare
som fristerinne, — som E.G. sier, —
eller kanskje som «den egentlige rette»
— en virkelig reell og riktig — valgmu-
lighet?

For meg synes det klart at filmens
verdi også øker når det er mulig å opp-
fatte det problem som stilles i den, på
helt forskjellige måter.

ENGLANDS DAG

ikke på grunn av indre stridigheter mellom anglikanere og katolikker.

hat eller fiendskap mot de som ikke tilhører Kirken.

Catholic Herald's Roma-korrespondent Alan McElwain skriver: Klokken var elleve minutter over ti denne søndagen da de 40 ble helgenkåret. Pave Paul erklærte dem for hellige, den veldige menighet av tusener på tusener applauderte, og alle klokker ringte mens paven høytidelig og langsomt leste navnene på martyrene.

Seremoniene var enkle og verdige. Både lesningene fra den hellige skrift og altså som nevnt paven's ord ble holdt på engelsk. Og de som var til stede er enige om en ting: det var ikke tegn til triumfalisme.

Før paven kom like etter at klokken var 9.30 sang alle *God Bless Our Pope*. Paul VI kom derefter til syne ledsaget av biskopene fra England og Wales. Ved alteret leste Paul VI syndsbekjennelsen, Kyrie ble sunget og derefter begynte kanoniseringen umiddelbart.

Kardinal Heenan sa etterpå til McElwain:

— Vi har sett og følt hvordan disse martyrs seier viser at kjærlighet til vår gamle tro ikke må bære med seg

Kardinal Bertoli, prefekt i Kongre-

Det var Englands dag i Peterskirken søndag 25. oktober. Tusenvis av pilgrim�er fra de britiske øyer fylte kirken, Westminster Cathedral Choir sang, pave Paul VI holdt sin preken på engelsk — og han erklærte de 40 martyrer fra England og Wales for å være helgener i den katolske kirke. Og kanskje det beste av det hele: den høytidelige handling som noen opprinnelig fryktet ville skade forbindelsene mellom den anglikanske og den katolske kirke styrket antagelig den økumeniske bevegelsen.

Kardinal Heenan som ledet pilgrim�ene fra England og Wales sa etter høymessen bl. a. dette:

— Kanoniseringen av martyrene vil gi ny kraft til den økumeniske tanke.

Han fremholdt at han beundret den glød som noen katolikker og noen ikke-katolikker la for dagen når det gjaldt å overse eksisterende motsetninger i doktriner, lære og tro. Men martyrene minner oss om at dette er en falsk form for økumenisme, sa han. Den lære som martyrene døde for er like viktig i det tyvende århundrede som i det sekstende.

Kardinalen pekte på at det også hadde vært heroiske protestantiske troende under dronning Marys regjeringstid i England, mennesker som heller ville dø enn å vende tilbake til den gamle tro. — Jeg tror at kanoniseringen både vil styrke og rense den økumeniske bevegelse, sa Heenan. (I begge tilfeller er det snakk om troende som nekter å bøye seg for påbud fra Staten i trosspørsmål.)

Det ble forøvrig på forhånd understreket at de 40 ble helgenkåret nettopp fordi de med sine liv verget samvittighetsfriheten under Statens press og forfølgelser. De ble henrettet fordi de ikke ville bøye seg for myndighetenes brutale og ulovlige krav —

— HVA MENER VI OM

(Fortsatt fra side 367)

Sidste gruppe af spørsmål til menighederne i Vejle og Hvidovre kommer ind på forskellige problemer. 56 ønsker, at menigheden skal være medbestemmende ved valg af sognepræst. I øjeblikket udnævnes præsten af biskopen. 42 kunne godt tænke sig, at læfolk prædiker ved særlige lejligheder. 43 finder det gavnligt med «dialogprædiken», hvor menigheden kan stille spørsmål til præsten.

Det 43. og sidste spørsmål i opinionsundersøgelsen lyder: «Bør en præst, som af en eller anden grund er fratrukket, kunne påtage sig tjenester i menigheden?». Hertil svarer 73 ja. Det bør endnu en gang understreges, at alle de tal, der er nævnt, er procenter af svarene på opinionsundersøgelsens spørgsmål, og ikke svar i absolutte tal.

Der er i øjeblikket 124 katolske præster i Danmark, oplyser pater Gregoire. Heraf er de 40 danskfødte, mens de øvrige 84 kommer fra 12 andre nationer. Af de 40 danskfødte er de 26 verdenspræster og de 14 ordenspræster. For de 84 der er født i udlandet er fordelingen: 12 verdenspræster og 72 ordenspræster.

Af de 124 katolske præster er de 80 beskæftiget direkte i det pastorale arbejde, mens de 44 har andre beskæftigelser eller pensionerede. Af de 80 beskæftigede i pastoralt arbejde har 6

med udlændinge at gøre, mens 46 er sognepræster og 28 kapellaner.

Pater Gregoire oplyser endvidere, at antallet af danskfødte katolske præster er steget fra 9 i 1933 til de 40 i 1970. Det største kontingent af katolske præster født i udlandet er det hollandske på 29. Fra Tyskland stammer 19 præster.

For nylig holdtes for 5. gang Dansk Teologisk Præstemøde, denne gang på Snoghøj Folkehøjskole. Der deltog 15 verdenspræster og 28 ordenspræster, 2 præstestuderende, observatører fra Sverige og Norge samt biskop Hans Martensen. Det første præstemøde holdtes i 1959 og derefter hvert andet år indtil 1965. På grund af arbejdet med den første danske synode sidste år holdtes det 5. præstemøde først nu.

Bag præstemødet, der er af privat karakter og ikke har nogen officiel stilling i det danske katolske bispedømme, stod en lille arbejdsgruppe med pater Gregoire som den ledende. Gennem 8 måneder forberedtes præstemødet i smågrupper, der indsendte forslag til arbejdsgruppen. Selve præstemødet forløb som generaldebatter og gruppediskussioner.

Emnet for præstemødet var «præstens stilling i kirken og i verden i dag». Lægfolk deltog ikke i mødet, men deres syn på problemerne, som de

I PETERSKIRKEN

gasjonen for helgnene og jesuittpater Paul Molinari som har ført de 40's sak frem anmodet paven om å innskrive martyrenes navner i listen over helgen-navn i Kirken. Efter at Allehelgens litaniet var sunget, ga paven den høytidelige erklæring.

Den første lesningen ble gitt av en ung prestestuderende fra Portsmouth bispedømme. Den andre lesningen ble gjengitt av mgr. Rogers, mens kardinal Willebrands, lederen av Sekretariatet for kristen enhet sang evangeliet. Willebrands assisterte også paven i messen.

Navnene på de nye helgener er: John Houghton, Augustine Webster,

Robert Lawrence, Richard Reynolds, John Stone, Cuthbert Mayne, Edmund Campion, Ralph Sherwin, Alexander Briant, John Paine, Luke Kirby, Richard Gwyn, Margaret Clitherow, Margaret Ward, Edmund Gennings, Swithun Wells, Eustace White, Polydore Plasden, John Boste, Robert Southwell, Henry Walpole, Philip Howard, John Jones, John Rigby, Anne Line, Nicholas Owen, Thomas Garnet, John Roberts, John Almond, Edmund Arrowsmith, Ambrose Barlow, Alban Roe, Henry Morse, John Southworth, John Plessington, Philip Evans, John Lloyd, John Wall, John Kemble, David Lewis.

bejdet. Pater Gregoire nævner som eksempel arbejderpræster.

I denne måned vælges i øvrigt det første pastoralråd i Den danske katolske Kirke. Menighedsrådene blev valgt i foråret, og de har udpeget medlemmer af regionalrådene i bispedømmets 6 regioner, for det samlede bispedømme vælges 15. november et pastoralråd på 26 lægfolk. 10 præster og 6 søstre. Biskop Martensen vil naturligvis deltage i møderne i pastoralrådet, der over for og sammen med biskoppen er ansvarlig for løsningen af de opgaver af pastoral, karitativ og administrativ/økonomisk art, som hovedsakelig angår hele bispedømmet.

DETTE?

kommer frem i undersøgelsen fra Hvidovre og Vejle, blev forelagt af pater Gregoire.

Præstemødet beskæftigede sig med teologien om præsteembedet ud fra Ny Testamente, med præstens bønsliv og med cølibatet. Men gik ind for, at gifte mænd skal kunne præstevies, idet man bl.a. forudså, at der ved Danmarks indtræden i EEC kan komme mange katolikker hertil, så der kunne blive behov

for gifte mænd med anden beskæftigelse ansat som deltidspræster i den katolske kirke. Der er ikke i øjeblikket præstemangel i Den danske katolske Kirke, siger pater Gregoire.

Endvidere drøftedes præstens ansættelses- og lønsforhold samt forholdet mellem præster og menighedsråd. Obligatoriske menighedsråd er kommet ind i den katolske kirke efter synoden. Det blev understreget, at det er af stor værdi for præsten at være med i samarbejdet i menighedsrådet, der er medansvarligt også for det pastorale og karitative arbejde i sognet.

Præstemødet ønskede en undersøgelse af spørgsmålet, om menighedsrådet ikke burde høres før en præsteudnævnelse, og om man ikke burde opslå de ledige præsteembeder, så interesserede kunne søge dem.

På synoden bestemtes det, at sognepræsten er fast medlem af menighedsrådet, mens eventuelle kapellaner kan vælges på lige fod med andre i menigheden. Præstemødet ønsker, at det kommende pastoralråd skal tage stilling til, om man ikke burde lade alle præster i et sogn være faste medlemmer af menighedsrådet, idet man også ønsker det fastslået, at kapellanen ikke er sognepræstens kapellan, men menighedens andenpræst.

Pater Gregoire oplyser desuden, at man ønsker anerkendelse af præstegerning også uden for de almindelige rammer. Man skal ikke blot tolerere, at præster arbejder i andre sammenhænge, men anerkende, at de er med i ar-

JULETRÆFESTER

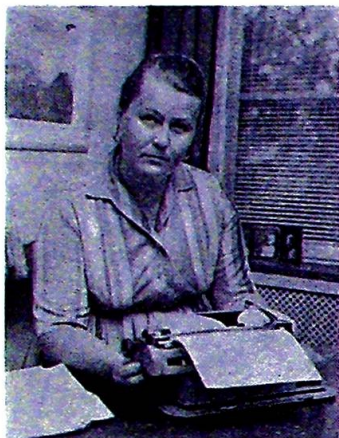
for St. Olav og St. Hallvard menighet vil i år bli holdt i St. Hallvard Kirkes lokaler, Enerhauggt. 4.

For barna: Lørdag 2. januar kl. 17.00. — Entre: Kr. 5.— for alle.

For voksne: Søndag 3. januar kl. 19.00. — Varm aftens, kaffe. Entre: Kr. 15.—.

Påmelding for begge festene, som er bindende p.g.a. plassen og maten går over postgiro nr. 87 53 St. Hallvard innen 20. des., eller søndag 20. des. efter høymessen.

«DET VANSKELIG

Forfatterinnen Vera Henriksen er ute i årets bokflom med en ny historisk roman TROLLSTEINEN på Aschehoug. Vi har fått tillatelse til å gjengi et avsnitt av boken her i julenummeret (vår anmeldelse sto i nr. 20).

Vera Henriksen ble kjent og fikk straks en stor leserkrets med middelaldertrilogien om Sigrid Toreddatter fra Bjarkøy: bøkene SØLVHAMMEREN, JÆRTEGN og HELGENKONGEN som foreløpig har kommet i et opplag på 80 000.

I TROLLSTEINEN er handlingen lagt til Lom midt på 1500-tallet.

Presten hadde sin egen lille stue hvor han holdt til; det var et gammelt hus med jordgravde benker på begge sider av åren. Men det var lunt der inne; han hadde tent opp ild, og det freste i varmen når regnet dryppet ned gjennom ljoren.

«En blir frossen med årene,» sa han unnskyldende.

Men Bent kunne ikke la være å trekke sammenligningen mellom denne lille stuen og loftsstuen som herr Gudbrand hadde latt bygge på Mo. Han syntes det måtte være hardt for presten å bo på Galde etter årene på prestegården.

Bent hadde bestemt seg for å spørre presten ut om far sin, men han hadde ikke avgjort om han ville legge frem sine egne vanskeligheter.

Han gikk rett på saken og sa han var kommet for å høre om faren.

«Hva vet du om ham?» spurte presten. Og Bent fortalte det lille han visste.

Herr Gudbrand ble sittende og stirre inn i åreilden, og det varte lenge før han sa noe.

«Jeg hadde høye håp for far din engang,» begynte han endelig. «Han var den mest lærnemme unggutten jeg har kjent, og han var dypt og alvorlig overbevist om sitt kall til å tjene kirken som prest.

Jeg kunne ikke følt varmere for ham om han hadde vært min egen sønn, og jeg sparte ikke på noe for å gi ham den beste utdannelsen han kunne få.

Jeg hadde høye håp for ham,» gjen tok han. «Gud vet at kirken var fornyelse nødig, både i hjerte og lemmer. Den trengte menn som far din, menn med mot og tro nok til å lide martyrdøden om det ble krevd av dem, menn som var villige til å rense kirken med sitt blod, men uten å fornekte den.

Jeg var bitter da han kom tilbake hit til bygden med kone og barn og hadde vendt seg fra —» Han stanset brått.

«Vendt seg fra pavekirken,» foreslo Bent jevnt, og presten snudde seg langsomt mot ham og ble sittende og se på ham en stund før han fortsatte.

«Ja,» sa han så, «vendt seg fra pavekirken.

Han kom tilbake hit og sa han mente det var hans kall å leve her i fattigdom og nestekjærlighet.

Jeg hadde ikke trengt å koste på ham mange års studier for det! Og det sa jeg til ham.» Presten tidde igjen, en lang stund. Så sa han langsomt:

«Og like vel ble det til slutt jeg som var Jon Ivarsson takk skyldig.»

Bent syntes han hadde fått lite ut av dette, annet enn at Gudbrand Ingebretsson hadde betalt farens utdanning, og han prøvde å fritte presten ut.

Men herr Gudbrands tanker fulgte sine egne veier; han svarte nok, men ikke på det som Bent spurte om.

«Av alle de mennesker jeg har kjent, er far din den eneste som jeg tror var ærlig mot seg selv, fullt og helt,» sa han. «Vi mennesker har, Gud bedre det, så altfor lett for å unnskyldte våre svakheter; vi pynter på våre feil og synder til vi innbillen oss at de er dyder, vi kan kle den verste nidingsdåd opp til den ligner en barmhjertighetsgjerning.

Men far din var nådeløs ærlig mot seg selv; han skar tvers igjennom alle vample unnskyldninger og halv-sanne forklaringer til han stod naken

for sitt eget blikk. Og slik falt han sin Gud til fote og mottok nåden fra hans hånd i ydmyk takknemlighet.

Men en slik mann, Bent, kan bli en anstøtssten for mange.

For den som har motet til å følge hans vei, blir han en klippe. Men den som ikke makter dette, slår seg i stykker mot ham og hans krav.» Han tidde.

«Mor min snakker om ham som han skulle være feilfri,» sa Bent.

Presten sendte ham et langt blikk under buskete bryn.

«Gjør hun det?» sa han. Og litt etter kom det:

«Det mor din sier stemmer kan hende ikke alltid overens med det hun mener. Og feilfri var far din ikke; det ville han selv ha vært den siste til å påstå.» Han stanset igjen, så fortsatte han:

«Prøv å bære over med mor din, Bent. Hva hun har syndet og synder får ligge under Guds dom, og jeg skulle tro den er mildere enn menneskenes.»

Bent begynte å tenke at presten hadde rede på litt av hvert om menneskene på Smiugjelet. Han bestemte seg for å benytte anledningen og spurte hva han visste om Live.

«Jeg vet bare at hun ikke er som andre folk,» sa Bent, «og at mor min sier at hun har vært bergtatt.»

«At hun har vært bergtatt er det mange i bygden som tror,» sa presten.

«Tror du det?»

«Der kan være andre grunner også for at hun har mistet vettet.»

Bent nølte litt, så sa han:

«Jeg har fått inntrykk av, på det hun sier, at hun har hatt det vondt.»

«Det har hun nok. Mor din tåler dårlig å bli motsagt, og da Live ble gammel nok til å ha meninger selv, gikk det sikkert hardt for seg. Og bedre ble det neppe etter at Sylfest kom til gårds.»

Presten stanset som om han ikke hadde tenkt å si mer. Likevel var det noe nølende over hans måte; Bent ble sittende og vente. Og så kom det.

«Siden ingen annen har fortalt deg om Live, får visst jeg gjøre det.» Han stanset og kremtet før han begynte:

«Vakker som Live er, var det ikke fritt for at en og annen gutt i bygden gjorde seg ærend oppover Visdalen da hun var blitt gifteferdig. Men mor

STE I VERDEN-->>

din ville ikke vite av disse guttene; hun syntes vel ikke de var gode nok for datterdatteren til Anders Bille.

Etterhvert ble det færre gutter som våget seg innover til Smiugjelsøygården. Og så ble dat Live gående der ugift, år etter år, med mor din og Sylfest.

Men så hendte det for litt over et år siden, det var i bryllupet til Ivar, søskenbarnet ditt, har jeg hørt, at hun og eldste sønnen på Mundgjel kom til å snakke sammen og likte hverandre.

Live lå på seteren innen ved Spiterhøy i fjor sommer, og gutten gjorde seg ærend innover Visdalen titt og ofte. Men etterhvert fikk mor din nyss om dette, og hun ble illsint.

Gutten hadde så visst ingen tanke om å fare med svik; han møtte med belemann og ville feste jenta. Men mor din svarte tvert nei; hun gjorde klart at datter hennes var for god til å gifte seg med en bondegutt, og det var ikke få hånsordene han måtte døye, gutten.

Til slutt ble han så sint at han knapt sanset hva han gjorde. Og han buste ut med at han ikke kunne skjønne hva som var så storfint ved Smiugjelsøygården; han hadde hatt et svare strev med å overtale far sin til å gå med på giftet, sa han. Dessuten syntes han det var rart at jenta skulle være for gjævt til å gifte seg med far til barnet hun bar.

Det ble stille i stuen der oppe da.

Men da mor din fikk mælet igjen, var hun så visst ikke blit mildere. Hun jaget gutten og belemannen hans på dør og sa at om de viste seg på Smiugjelsøygården mer, gjorde de det med fare for livet.

Men gutten gav seg ikke likevel. Han drog til Galde og la saken frem for Tore, som vel rettelig skulle ha vært giftingsmann for jenta, siden du ikke var hjemme. Og Tore syntes det var rent for galt. Far til gutten mente det samme, og de la råd opp om å fare innover for å tale ved mor din.

Men før det kom så langt, kom det bud hit til Galde om at Live var forsvunnet; de trodde visst hun var rømt med gutten. Men han var hjemme på gården og sverget at han ikke hadde sett jenta siden de var sammen i stuen på Smiugjelet.

Tore drog innover, da; han var

redd at jenta hadde gjort seg noe galt.

De lette både lenge og vel uten å finne henne, og til slutt kom det bud til Galde etter kirkeklokken. De ville ha den inn i Visdalen så de kunne ringe etter henne om det var så at hun var blitt bergtatt.

Flere drog innover for å lete; gutten hennes drog også.

Og en stund etter at de var begynt å ringe, fant de henne. Men da var hun slik som hun har vært siden.»

«Hvor fant de henne?»

«Oppe ved Smiugjelsfossen.»

«Hadde de ikke lett der før?»

«Det hadde de visst. Men det er vel rimelig at hun har flakket rundt.» Presten tidde et øyeblikk.

«Gutten var med da de fant henne,» sa han så. «De sier, de som var der, at de aldri kommer til å glemme det, hverken i dette livet eller det neste.

Han prøvde å snakke til henne, prøvde å ta i henne. Men hun så forbi ham, svarte i hytt og vær og innimellom lo hun. Til slutt brøt han sammen og gråt som et lite barn.

Han ville ha giftet seg med henne slik som hun var, men far hans satte seg imot. Han ville ikke ha en gal kone på gården.

Og så ble det til at gutten drog fra bygden. Jeg har hørt at han skal være soldat.»

«Men hvor er det blitt av barnet?» spurte Bent.

«Der kom ikke noe barn. Enten har gutten tatt feil, eller også har hun mistet det. Folk vil ha det til at Sylfest tyttet i henne noe som drepte fosteret.»

Bent satt taus lenge; så vendte han seg mot presten:

«Du sier jeg skal bære over med mor min,» sa han. «Du kan ikke vente at jeg skal følge rådet ditt når du forteller meg slikt.»

«Virkelig bære over med et menneske kan du bare når du kjenner sannheten,» svarte presten rolig. Og litt etter la han til:

«Det vanskeligste i verden er å kjenne menneskene og elske dem likevel. Det er lett å elske den som en tror er god. Det vanskelige er å se menneskenes griskhet, deres grusomhet mot hverandre, deres smålige selvishet og likevel si med Kristus: tilgi dem!

Men den som ved Guds hjelp mak-

ter dette, finner også sin egen tilgivelse. For vi er alle syndere; alle har vi like stort behov for Guds nåde. Og med den smame dom som du dømmer med, skal du dømmes; med det mål du måler med, skal du måles.»

Begge tidde en stund. Så spurte presten plutselig:

«Hvorfor kom du hit til meg?»

«For å få vite mer om far min.»

«Det gjorde du nok. Men hvorfor ville du vite mer om ham?»

Bent svarte ikke.

«Du har lest til prest,» fortsatte herr Gudbrand. «Og etter hva jeg har forstått, har du lest mer enn du trenger for å bli presteviet.»

«Presteviet går det an å bli uten å ha studert ved universitetet i det hele tatt,» sa Bent, «selv om det regnes som best å ha vært der et års tid.»

«Og du har lest teologi i flere år, har jeg hørt.»

Bent nikket.

«Hvor langt er du kommet?»

«Jeg har disputert til magistergraden.»

«Og det gikk bra?»

Bent nikket igjen.

«Hva har du tenkt å bruke den til?» spurte presten.

Bent så bort.

«Jeg vet ikke sikkert,» sa han. «Hvis jeg skal bruke den i det hele tatt, blir det vel helst som universitetslærer.»

«Så du føler deg ikke kalt til prestegjerner?»

«Jeg har visst aldri følt meg kalt til noe som helst.» Bent lo brydd.

«Kalt er vi alle,» sa presten alvorlig, «med eller mot vår vilje, med eller uten vår vitende. Presten er kalt til sin gjerning, bonden til å pløye sin

(Forts. neste side)

(Forts. fra forrige side)

jord, smeden til å svinge sin slegge.»

Stemmen var vennlig; likevel ble Bent sittende taus en stund. Men til slutt ble trangten til å betro seg til noen for sterk; han begynte å fortelle om seg selv.

Han fortalte ikke bare om morbroren og om årene i Tønsberg og Danmark, men også om sitt besøk hos herr Jon, om sine tanker etterpå og om sitt møte med døden inne ved Trollsteinhøen. Og han sluttet med å snakke om splittelsen som han følte i sitt eget sinn mellom hensynsløs selvishet og dype syndserkjennelse, om følelsen av svikt i det at han ikke tjente sin neste som han burde.

«Har ikke du lært i København at det er troen alene som frelser?» spurte presten da han endelig tidde.

«Jo,» svarte Bent. «Men jeg har visst lært noe annet her i dalen som gutt. Og den lærdommen sitter hardt, later det til.»

«Det kan vel tenkes at du har —.» Presten smilte litt.

«Og ellers,» fortsatte Bent, «tror jeg at jeg kjenner de fleste sidene av debatten om tro og gjerninger. Og hva den saken angår —»

«Jeg tviler ikke på at du kan debattere emnet,» avbrøt herr Gudbrand. «Det skulle ikke undre meg om du kan sette meg til veggs, også.» Han stanset litt.

«Men det er lite trolig at en slik debatt ville være til noen hjelp for deg,» fortsatte han. «Den ville visst hverken bringe deg nærmere Gud eller vise deg hans kjærlighet.»

Og for en gammel mann som aldri har vært særlig sterk i teologien, kan det se ut som om hele debatten er en forfengelig lek med ord. Det kan vel ikke ha så stor betydning å fastslå om det er de gode gjerninger som fører til troen, om den som gjør Guds vilje skal få kjenne om læren er av Gud, eller om de gode gjerninger, i Pauli ord, er Åndens frukt.

For meg ser det ut som to halvdeler av ett mysterium; som om sannheten hverken er det ene eller det andre, men begge deler.» Han stanset litt igjen før han fortsatte:

«Ellers holder jeg meg, som du vel er klar over, til den gamle læren om at mennesker er blitt gitt viljens frihet.»

Men du har sikkert lært noe annet i København.»

«De servo arbitrio,» svarte Bent med tittelen på Luthers kampskrift om den bundne vilje.

Presten nikket.

«Jeg synes vi skal la stridsspørsmålene hvile,» sa han. «Det viktigste er at du søker Gud i bønn og påkalelse og at du minnes og grunner på den kjærlighet som bragte Gud Sønnen til vår jord.»

For den som en gang, om enn bare i et glimt, har sett Guds kjærlighet, kan aldri glemme ham og aldri vende seg bort fra ham. Og i et slikt menneskes ferd på jorden vil Guds egen kjærlighet gi gjenskinn.

Søk din Gud i bønn og oppriktighet, min sønn. Og bry deg ikke om at dine bønner er klossete.

Det er det eneste rådet jeg kan gi deg.»

Han tidde lenge; Bent var begynt å lage seg til å gå da han sa:

«Om du skulle trenge til å skrifte, kan du komme hit.»

«Jeg tviler på det,» svarte Bent langsomt. «Men kanskje jeg kan få komme igjen likevel?» la han til.

«Det kan du.» Herr Gudbrand gav hånden hans et fsat trykk.

Men idet Bent skulle gå ut av døren, stanset han ham:

«Du har nok fått et for dårlig inntrykk av herr Jon.»

Bent vendte seg spørrende mot ham.

«Jeg tror han kom til bygden med et oppriktig ønske om å bli en god sogneprest,» fortsatte herr Gudbrand. «Og jeg får ta på meg meget av skylden for at det gikk så galt som det gjorde. Jeg hadde advart folk i sognet mot den nye presten og lutherdommen som jeg visste han bragte med seg.»

Det er ikke lett å møte motstand og kulde på alle kanter slik som han har gjort, uten å bli bitter og hard.» Han tidde litt.

«Jon Hansson er ensidig i sin nidkjærhet for det nye, men han handler ut fra ærlig overbevisning,» sa han så. «Og det er sant nok, som folk har sagt til deg, at han er hard til å drive inn tienden. Men havesyke er en synd som de færreste kan si seg fri fra og en fristelse som er særlig stor for en mann som har makten på sin side.» Han stanset litt igjen.

«Om presten ikke blir grisk, er det alltid fare for at han blir hovmodig,» la han til med et smil. «Det kan jeg vitne for.»

Jeg var hovmodig nok da jeg var prest på Mo; jeg følte meg storsinnet og barmhjertig om jeg ettergav en fattig stakkar et gråskinn av tienden, enda jeg visste at det gjaldt maten for ham og hans mens jeg satt på Mo med fulle bur.»

80-ÅRS GRENSE

■ Pave Paul VI har i et motu proprio satt en 80-års grense for kardinalenes aktive virke i den katolske kirke. Etter fylte 80 kan en kardinal ikke delta i et pavevalg eller sitte som medlem av en av de romerske kuries kongregasjoner.

Paven har samtidig bedt alle kuriecardinaler som har fylt 75 år og fremdeles er i arbeide om «spontant å tilby seg å tre tilbake».

(25 av 127 kardinaler må fra den 1. januar neste år avstå fra sin rett til å delta i kommende pavevalg. Til denne gruppen hører blant annet kardinalene Cicognani, Ottaviani, Tisserant og Frings. Med rett til å møte står 27 italienske, åtte franske, åtte fra USA, fire hver fra Spania, Tyskland, Kanada og Brasil, to hver fra England, Belgia, Nederland, Polen, Sveits, Sovjetsamveldet, Phillipinene og India samt en hver fra Irland, Østerrike, Jugoslavia, Ungarn, Algerie, Øvre Volta, Kongo/Kinshasa, Madagaskar, Egypt, Tanzania, Syd-Afrika, Mexico, Bolivia, Chile, Kolumbia, Ecuador, Guatemala, Peru, Uruguay, Venezuela, Ceylon, China, Korea, Indonesia, Libanon, Australia og New Zealand.)

■ Det internasjonale sentrum for sosialforskning ved det pavelige Gregoriana-universitet har offentliggjort en undersøkelse om den romerske befolknings forhold til

sin religion, opplyser KNA. En analyse bygget på en serie uttalelser fra kvinner og menn i Roma viser at hele 90 prosent tror på Gud, derimot er bare 80 prosent overbevist om at også Kristus er sann Gud. 71,6 prosent tror på Treenigheten, 60 prosent på et liv etter døden og 53 prosent på den mulighet at et menneske kan fortapes.

88 av 100 romere regner neste-kjærlighet for kristendommens kjerne. Hver tredje romer som ble spurt mente at man kan være god katolikk uten å følge alle anvisninger og regler fra det kirkelige læreembete. 41 av 100 mente at biskopene står «på de velhavendes side», og bare hver annen innbygger i Den evige stad har elementære kunnskaper i religion.

Som «det høyeste gode man skal strebe etter» regner 53,7 prosent «en lykkelig familie», 40,7 en «god samvittighet» og 31,6 prosent «sunnhet».

Hver fjerde innbygger, hevder undersøkelsen, går en gang i måneden bare til kommunion, mens hver tredje innbygger oppfyller sin søndagsplikt.

■ Sekretariatet for Kirkens forbindelse med ikke-troende offentliggjorde den 24. november at dokument om presteutdannelsen. Det heter der at de vordende prester behøver grundige informasjoner om ateismens og sekulariseringens realitet i dagens verden. I dokumentet sies det, ifølge KNA, at biskopkonferansene bør utarbeide studieopplegg for seminarene om disse ting for å forberede de vordende prester på deres oppgaver og på den verden de skal gå ut i.

■ Pave Paul VI har foreslået bisperådet ved bispesynodens sekretariat, at «præsteembedet» skal være et af emnerne på dagsordenen på synodens neste møte i etteråret 1971. I en uttalelse fra Vatikanets pressekontor om bisperådets møte hedder det: «Blandt de emner, der blev taget op til drøftelse, var lægfolkets adgang til forskjellige funktioner i Kirken, det kollegiale samarbejde mellem biskopperne selv, balancen mellom den strengt præstelige tjeneste og præsternes øvrige aktiviteter, præsternes spiritualitet og en vurdering af cølibatsforpligtelsen.»

En klavn

Sognepresten åpner et vindu og fløyter på de små fuglene.
Er ikke det i seg selv et smukt bilde på jul og fred og godhet?

Jeg mener bare: slik burde vi alle gjøre mot hverandre disse siste adventukene, billedlig talt.

Og jeg går kanskje også faktisk ut selv til slutt for å være til noe nytte og glede, medbringende et par småting.

Nede ved de gamle basarene spør en fyr meg om jeg har en krone på meg. Han skal med trikken, sier han.

Og jeg, dumme meg, gir ham et trikk kort hvor det fremdeles er et klipp. Vil gjerne hjelpe som sagt. Værsegod.

Men mannen slenger fra seg kortet i sørpeføret og banner. Jeg skulle ikke tatt det så bokstavelig. Han trengte en drink, ikke en hel trikk.

Jeg flykter, får prøve å gjøre noe godt et annet sted. Det høres så lett ut når sognepresten fløyter. Borte i Storgaten får jeg litt av et takras i hodet, drukner i noe bløtt og tungt. Da jeg er på bena igjen og har fått børstet frakken, oppdager jeg at de to matpakkene med skinke og ost antagelig ligger begravet i dryppende sne og is to meter bak meg. Så lar jeg dem ligge.

Det skal vel så være, tenker jeg.

Julenattens virkelighet

(Forts. fra side 365)

alt forklaringen av Heins Schürmann som vi allerede har nevnt, ser vi faktisk at beretningens struktur, dens motiver og stilelementer bekrefter dens karakter av forkynnelse fullt og helt.

Vil denne tolkning av budskapet i Lukas, at det høyst sannsynlig ikke var rettet til hyrdene på marken, men til mennesker som levde etter Jesu oppstandelse ikke utløse uoverkommelige vanskeligheter?

Jo, høyst sannsynlig for troende som — forståelig nok — den dag idag mangler elementære kunnskaper. Som kjennskap til den historiske særstilling av de såkalte fødsels- og barn-domsfortellinger som ikke stammer

Det er ikke stort annet jeg får gjort, dessverre. Tiden flyr jo. Jeg kjøper et lodd i blindes lotteri og to numre av et uleselig blad som utgis av noen brødre og søstre i ånden.

Og karrer meg tilbake i manesjen igjen.

Tenker visst:

Nå kan jeg vel begynne å glede meg?

Først neste morgen da jeg igjen hører sognepresten plystre på fuglene, blir jeg mer betenkt over min egen innsats.

Gjør ikke velgjeringene som en tung plikt. Ikke vær så fordømt selvgod.

Brummer jeg.

Fugler og uteliggere skal også leve.

Ja, ja, vi lærer så lenge vi lever, er det ikke det man sier.

Jeg drømmer litt om juletorsken og en god rødvin. Om noen pakker jeg må få kjøpt.

Så kommer jeg til å kikke ut av vinduet. En unormalt stor kjøttmeis sitter fastlimt på gesimsen og peser, mett og likegyldig. Det er så vidt den snur seg. Fremdeles hører jeg sogneprestens optimistiske toner fra tredje etasje.

Jeg ser at kjøttmeisen gjør narr av meg. Fordi jeg trodde at jeg kunne dele ut smuler en eneste dag i året og bli kvitt.

Sognepresten er mer utholdende slik, han mater sine fugler hver dag, året rundt. Jeg skulle skamme meg.

Jeg dytter forsiktig vinduet på klem og glaner inn i øynene på fuglen. Den glaner foraktelig tilbake.

Den kommer til å daue av alle smulene til slutt, og den vet det liksom.

fra urkirken, kjennskap til former og motiver i bibelske fortellingsmåter, og først og fremst forståelse av at en fortelling også i det Nye Testamente ikke i et hvert tilfelle dekker en bevisenhet som kan oppfattes med sansene. Selvfølgelig må tanken på en urkirkelig forkynnelses-fortelling vekke anstøt. For dem som mener at beretningens egentlige intensjon er å fortelle at Jesus var født i Betlehem og ikke i Nasaret, må tolkningen virke til forargelse.

Men beretningens egentlig innhold er og blir dette:

At det som det fortelles om er den avgjørende sannhet i det som hendte med og gjennom Kristus. Det er en bekjennelse av urkristen tro. Det glade budskap i Lukas-beretningen forkynnes av engler eller av «evangeliet» for en urkirke som vidner om Kristus-åpenbaringen.

FRED I KRISTENHETEN

Blant dem som tror på den Herre Jesus Kristus og hans hellige Evangelium og i håp ser frem til Herrens dag og i kjærlighet venter på hans gjenkomst, har det alltid blitt følt som en stor smerte og en fryktelig skam at Kristi usydde kjortel pånytt skulle ha blitt delt. Denne gang ved de kristnes splittelse i utallige kirkelige samfunn og grupper. At disse i århundredenes løp har hatet hverandre av et godt hjerte og endog bekjempet hverandre med sverd og forfulgt hverandre, mer enn en gang med statens hjelp, gjør ikke forferdelsen mindre, selv om det ofte ble gjort i rettroenhetens hellige navn og i den krasseste uvidenhet om hverandres virkelige teologiske og konfesjonelle standpunkter. At i denne langvarige prosess mange politiske faktorer samt nasjonale og etnologiske særegenheter ofte har split en avgjørende rolle, vitner historien om — såfremt den da ikke er blitt forfalsket av interesserte partier.

Men, Herren er god og Han våker over sine egne. Siden århundreskiftet og da helt spesielt siden 1910, har en bevegelse blitt satt igang som har alle kristnes gjenforening i troen til sitt formål. Denne såkalte «øumeniske» bevegelse var til å begynne med et anliggende hvori bare relativt få prominente personligheter og små grupper var engasjert.

I denne forbindelse kan vi tenke på de såkalte samtaler av Malines (Mechelen) i Belgia hvor katolikker og anglikanere møtte hverandre ofte i tiden fra 1920 til 1926 under ledelsen av kardinal Desire Mercier og Lord Halifax og dette til slutt med både Roms og Cantebury's godkjennelse. Spesielt fra protestantisk side tenker vi på årene 1910—1937 som ble kjennetegnet ved opprettelsen av den intense aktivitet av to bevegelser: Faith and Order — Tro og Kirkeorden — og som særlig stod under anglikansk ledelse, og «Life and Work» — Liv og Innsats — som for alltid vil være forbundet med navnet til den store svenske lutherske erkebiskop av Uppsala, Nathan Söderblom. De mange bestrebelse etter å gjenforene de mange atskilte protestantiske kristne førte til opprettelsen av Kirkenes Verdensråd. Dets i 1938 i Utrecht provisorisk fremsatte Statutt ble på grunn av den annen

verdenskrig (1940—1945) bare motatt og stadfestet av vedkommende medlemskirker i august 1948 på rådets møte i Amsterdam. I dag har det sitt hovedsete og generalsekretariat i Geneve. Det er ved opprettelsen av dette Verdensråd, hvortil også de fleste ortodokse kirkesamfunn av den orientalske ritus står tilsluttet, at den nye tids øumeniske bevegelse fikk luft under vingene og ble offisielt anerkjent.

AV PATER
D. J. BOERS

Dette Kirkenes Verdensråd pretenderer ikke på noen måte å være en ny kirke og langt mindre en slags superkirke. Det er verdensomspennende og derfor «øumenisk» og broderlig fellesskap av forskjellige kristne kirker og trossamfunn som, uten å tape sin autonomi og sin organisatoriske særegne strukturer og uten å gi avkall på sine ofte eksklusive konfesjonelle standpunkter, bekjenner den Herre Jesus Kristus som Gud og Frelser i overensstemmelse med den hellige Skrift som Guds ord. Ennvidere, de kristne kirker og trossamfunn som står tilsluttet dette Verdensråd akter å samle alle kristne i deres felles kall til den Treenige Guds ære og alle menneskers beste. Dette felles kall består i: «martyria», eller forkynnelse og vitnesbyrd; «koinonia», eller broderlig fellesskap; «diakonia», eller tjeneste.

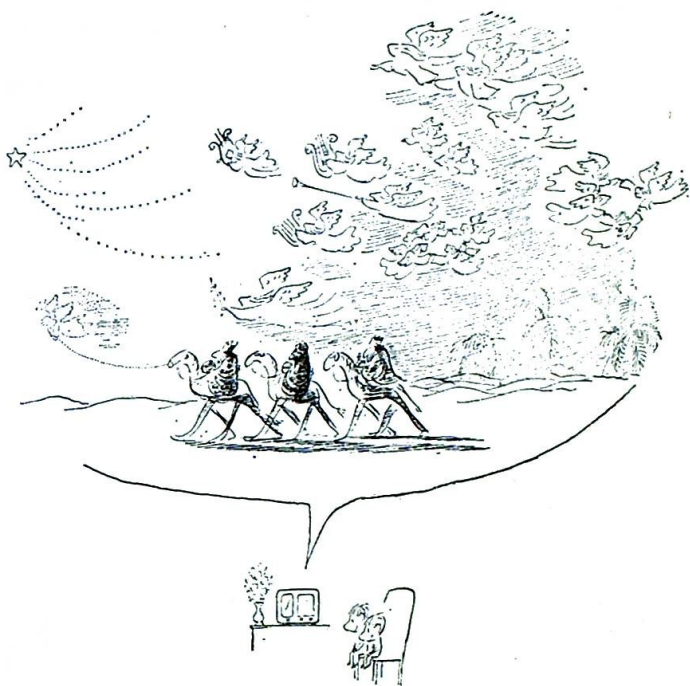
Det er ikke til å komme forbi det historiske faktum at den katolske Kirke til å begynne med viste seg nokså reservert med hensyn til den øumeniske bevegelse, selv om det også innenfor den katolske Kirke fantes ikke så få enkeltmennesker og grupper som var meget øumenisk interessert. I denne forbindelse må en få lov til bare å minne om den kjente amerikanske konvertitt, Paul Wattson, som har været den store opphavsmann og apostel til den inter-

nasjonale bønneuke for de kristnes gjenforening i troen og som derved har betydd så meget for den øumeniske tanke og bevegelse innenfor den katolske Kirke. Heller skal ikke glemmes den kjente franske prest som var så langt forut for sin tid i øumenisk henseende, Paul Couturier.

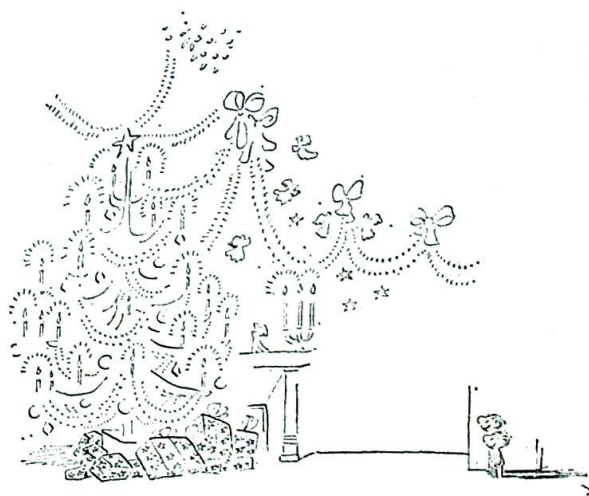
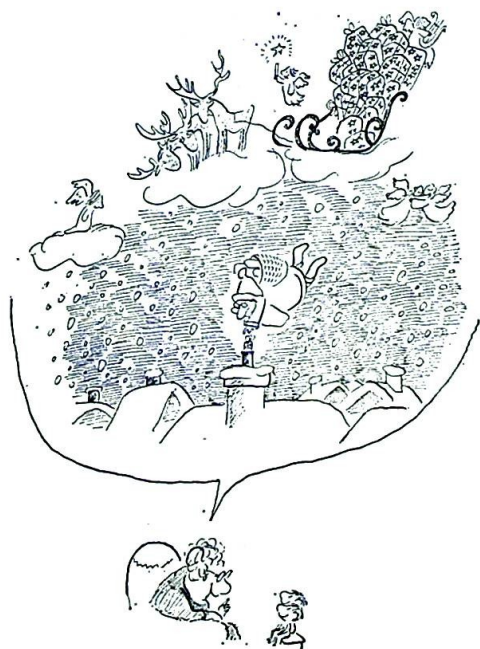
Men det var forbeholdt det annet Vatikankonsil å tilveiebringe i denne henseende en vesentlig forandring, som forresten på så mange andre områder i Kirkens tankesett og liv. Denne forandring på det spesielt øumeniske område må sees og forståes innenfor rammen av de fornyede og fordypede trosinnsikter angående Kirkens mysterium som utviklet seg under selve det annet Vatikankonsil. De konsiliære deliberasjoner om Kirken som Guds folk med sin helt egenartede enhet og ikke minst sin historiske karakter som gjør Kirken til et pilegrim-folk der alltid er underveis — der som et pilegrim-folk nødvendigvis må være underkastet svakhet og ufullkommenhet, gav mer enn anledning nok til å komme til langt større klarhet enn før om alle kristnes fellesskap i synd og skyld, i ansvar og skjebne, i nåde og oppgave. Dessuten, de lange og grundige konsiliære diskusjoner angående de troendes almenne prestedømme som bunner i deres hellige dåp, det biskopelige embedes kollegiale karakter samt alle kirkelige funksjoners karakter av å være en tjeneste for Guds folk, var som sådanne av umiddelbar stor innflytelse på den katolske Kirkes fornyede forhold til de andre kristne kirker og trossamfunn.

Allerede helt fra Konsilets første sesjonsperiode av ble dette nye øumeniske sinnelag ganske klart og kom meget tydelig til syne ikke minst takket være pave Johannes' ord og aktivitet. Han lot ikke en eneste anledning gå forbi uten å fremheve den øumeniske betydning det annet Vatikankonsil var ment til å ha. Han gav dessuten denne sin inspirasjon og intasjon en organisatorisk og permanent praktisk skikkelse idet han opprettet et sekretariat til fremme av de kristnes enhet. Under kardinal Bea's opplyste ledelse forstod dette sekretariat litt etterhvert å aktivisere de ikke-katolske observatørers lyttende og stille observerende nærvær på

(Forts. side 378)

Sempé: Frohes Fest

Sempé har i Publik tegnet sin versjon av julens «virkelighet» med de vakre fortellinger, de eldre og radioen og fjernsynets skjønnne tanker — og den dystre virkelighet når gavene pakkes opp: krigsleketøy.

«ALTERNATIV JUL»

U nge Katolikkers Forbund med Skoleledelsen, «Katolsk Ungdom»s redaksjon og ungdomsgruppene i Oslo har bestemt seg til å vie tiden fra og med Kristi Kongefest frem til nyttår 1971 til en aksjon Alternativ jul. Blant annet vil vi rette vår oppmerksomhet mot all den skjulte nød og åndelige fattigdom som preger vårt velstandssamfunn. Her vil du finne konkrete aksjoner for å avhjelpe disse forhold:

Operasjon VED. — Denne går ut på å skaffe ved til eldre og syke. Det betyr i praksis at vi sager opp veden og fordeler den. Dette foregår på en av kommunens tomter og er en ikke-kirkelig fellesaksjon. Vår kontaktsmann er Lasse Tømte, Øvre Skjoldvei 21, Oslo 8.

FRANSISKUSHJELPEN. — Her dreier det seg om diverse former for hjemmehjelp (innkjøp, vask, vedbæring, hygge o.l.) for syke og eldre. Det er behov for folk fra og med i dag, men særlig de to siste ukene før jul. Når konkrete oppgaver foreligger, vil de bli gitt pr. telefon til de som har meldt seg. Kontaktsmann er Michel Stoneman, Ekraveien 75 a, Oslo 7, tlf. 24 42 07 og søster Mirjam, tlf. 20 72 26 hver dag mellom klokken 17.00—19.00.

INNELIGGERAKSJONEN, arrangert av Fransiskushjelpen. — Den 23.12. trenger vi hjelp til å sette salen i stand, og selve julaften skal vi spise med og hygge for uteliggerne. Kontaktsmann Elisabeth Aas, tlf. 55 01 70.

SAMARBEIDSAKSJON. — I samarbeid med andre ungdomsorganisasjoner vil vi forsøke å få i stand en aksjon over lengre tid i sosial retning. Konkrete planer er ennå ikke ferdig utformet, men vi regner med en aksjon i likhet med den under pkt. 3. Kontaktsmann Anne-Torbjörg Lauvstad, tlf. 24 35 81.

JULETREFF PÅ MARIAHOLM. — «Alternativ jul: den sanne glede — den gode fest», med pastor R. Kessels den 27.—30. desember for alle over 16 år. Dette er et fellesarrangement med CROSSING (kor-, rytme-drama-team fra Asker). Hensikten er å drøfte videre perspektiver slik at aksjonen ikke stopper i og med julen — selvkritikk. Kontaktsmenn: Anne-Torbjörg Lauvstad, tlf. 24 35 81, Teresa Risopatron, tlf. 70 21 05 og Sr. Mirjam, tlf. 20 72 26.

VELG DITT PROSJEKT OG RING

JUBILEER

To av bispedømmets prester kan feire 40 års jubileer som katolske prester den 20. i denne måneden: pastor Alf I. Høgh, Lillestrøm og pastor A. Wysiecki, Stavanger.

Jule- og nyttårs gudstjenester i Oslo

ST. OLAVS KIRKE, Akersv. 1.

Julaften kl. 24.00: Midnattsmesse v/biskop Gran.

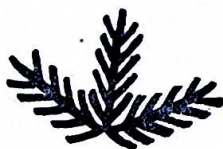
1. *Juledag* kl. 9.00: Messe. Kl. 9.45: English Mass. Kl. 11.00: Høymesse.

2. *Juledag* kl. 11.00: Høymesse.

Søndag etter jul 27.12. kl. 9.00: Messe. Kl. 9.45: English Mass. Kl. 11.00: Høymesse. Kl. 19.00: Messe.

Nyttårsaften kl. 18.00: Takkegudstjeneste v/biskop Gran.

1. *Nyttårsdag* kl. 9.45: Messe. Kl. 11.00: Høymesse.

ST. HALLVARDS KIRKE, Enerhauggt. 4

Julaften kl. 14.00: Barnegudstjeneste. Kl. 23.00: Midnattsmesse.

1. *Juledag* kl. 9.45: Barnemesse. Kl. 11.00: Høymesse. Kl. 18.00: Messe.

2. *Juledag* kl. 8.35 og 11.00. Ingen aftenmesse.

Søndag 27. des. kl. 8.35, 11.00 og 18.00.

Nyttårsaften kl. 19.00: Takkegudstjeneste.

Nyttårsdag kl. 9.45 og 11.00.

Søndag 10. jan. kl. 9.45: Barnegudstjeneste.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Julaften kl. 16.00: Barnegudstjeneste. Kl. 24: Midnattsmesse.

1. *Juledag*: Kl. 9.00 og 10.00: Dialogmesser. Kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

2. *Juledag* kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

Nyttårsaften kl. 18.30: Messe med preken.

Nyttårsdag kl. 10.00: Dialogmesse. Kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

GREFSEN KAPELL, Gløds vei 23.

Julaften: Kl. 16.30 messe.

1. *Juledag*: Som vanlig søndag.

MARIAKIRKEN, Nyvn. 17, Stabekk.

Julaften kl. 15.30: Barnegudstjeneste. Kl. 24: Midnattsmesse. Anledning til skrifte hele dagen til kl. 17.00.

1. *Juledag*: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse. Veståsen kapell kl. 9.30: Messe.

2. *Juledag*: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Nyttårsaften: Kl. 18.00: Takkegudstjeneste.

Nyttårsdag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse.

VÅR FRUE VILLAS KAPELL, Montebello.

1. *Juledag* kl. 8.30: Høymesse.

2. *Juledag* kl. 8.30: Stille messe.

LUNDEN KLOSTER.

Julaften kl. 22.45: Matutin. Kl. 24.00: Messe.

1. *Juledag*, 2. *Juledag*, *Nyttårsdag*: Kl. 10.00: Høymesse. Kl. 17.45: Vesper.

HEMINGWAY

Carlos Baker:
ERNEST HEMINGWAY.
578 sider. Gyldendal.

Professor Bakers store biografi over den amerikanske forfatter og Nobelprisvinner Ernest Hemingways liv og død kan leses på flere måter antagelig. Men for noen av oss blir det å gjenoppleve på en underlig måte de første møtene med Hemingways ry og skrivning — møter som utvilsomt bidro til å prege mitt og andres liv, oppfatninger og tenkemåte om menneskenes hellige land i tredveårene. For Hemingway var jo allerede, trodde noen av oss, i dette hellige og frigjorte land hvor han i våre øyne ble den redeligste, modigste og dristigste. Drømmen om hans eventyr brøt istykker datidens grå murstensvirkelighet og pessimisme med en slags mandig latter.

Denne eventyrskikkelsen skrev — jeg hadde nær sagt *samtidig* — romaner og noveller som formet oss, sammen med andre ting. Jeg kan ennå huske den veldig følelsen av rikdom jeg hadde da jeg fikk et eksemplar av **KLOKKENE RINGER FOR DEG**, hans store roman fra borgerkrigen i Spania, i hendene. Jeg forsøkte å lese den ekstra langsomt for å spare, men selvfølgelig uten hell. Boken ble slukt på en blank formiddag, mens jeg, såvidt jeg husker, simulerte at jeg hadde forkjølelse og måtte ligge til sengs.

BØKER - GRAMMOFONPLATER

- LYS - KORT m.m. kjøp det i:

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo 1, Tlf. 20 72 48

NB: Åpent til kl. 18 fra tirsdag
15. desbr. til jul.

Vel, dette egentlig for å forklare noe av spenningen ved å lese Bakers biografi. Og noe om rystelsene som unektelig kommer.

For hva skjer?

Jo, vår ungdoms ideal ribbes visst for mesteparten av pynten, både når det gjelder forfatterskapet og den gamle, barske legenden. Når han til slutt virrer rundt, syk og ødelagt det siste året, nesten umulig å være i hus med, en plage for sine venner og sikkert en påkjenning for hans tapre kone, den fjerde, så stiller man seg plutselig dette spørsmål:

Er det ting i mannens diktning som nå, år etterpå, forklarer og delvis rettferdiggjør all hans grenseløse naivitet, hans bøllete opptreden, hans tanker om sin egen enorme betydning osv.?

Rettferdiggjør? Nepe. Forklarer? Kanskje, på en måte. Han spiller i verdenslitteraturen, i den helt store målestokk en fremtredende rolle i første halvdel av dette århundre ved å rense og fornye sprog og ord — ingen kan ta fra ham æren for det. Dikterisk klarer han på den annen side ikke på sin ville ferd å tømme sammen noe som vil holde ut over det og ut over det faktum at alle hans bøker kan betraktes som fremragende, levende samtidshistorie. Han forsøkte å skape noe mer blivende og klarte det ikke. Dette synes jeg personlig er en slags forklaring, smuss og skitt følger med på kjøpet i slike ting gjerne. Når vi idag leser biografien hører vi ikke bare om hans nærmestes ulykke og vanskeligheter — vi hører også om hans egen dype tragedie som dikter.

En ting til:

Hemingway regnet seg store deler av sitt liv som katolikk. Hans forhold her har vi igrunnen ikke noe med. Han kan knapt regnes som et mønster, hvis det er det man er ute efter. Han hadde valgt seg et yrke og et

levevis som gjorde det umulig for ham å være særlig trofast. Hvis han hadde ønsket det. Den eneste gangen han direkte sier noe særlig om Kirken er da han under Spania-krigen beklager seg over Kirkens rolle i konflikten. Men det blir med den brummingen. Han fortsetter sin egen ferd, gjennom borgerkrig og to verdenskriger sin merkelige, brutale og sannsynligvis dypt ensomme ferd mot natt, innhyllet i alkoholiske damper. Vi som hadde ham som helt engang for lenge, lenge siden føler vel til syvende og sist mer medynk enn forakt. Håper jeg. Også i sine uendelige tabber og dumheter klarer han å være det som vi engang trodde vi elsket ham for: en av oss.

Åge Rønning.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke	}	Arendal
Lunden Kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Hammerfest
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård	}	Tromsø
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Trondheim
St. Magnus Kirke		
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 6. januar: Messe i St. Olav kirke kl. 19.

Deretter samvær i foreningslokalet.

JULEMØTE.

Alle interesserte damer er velkomne.

Fred i kristenheten

(Forts. fra side 374)

Konsilet til en meget aktiv og betydningsfull medvirken. Dessuten var det dette sekretariat som hovedsakelig leverte størsteparten av utkastet til det annet Vatikankonsils så viktige Dekret om Økumenismen som tilslutt ble høytidelig proklamert den 21. november 1964, etterat 2137 av Konsilets fedre hadde godkjent dets innhold mens bare 11 hadde fraholdt sin godkjennelse.

Der hvor før økumenismen ble sett ned på av ikke så få katolikker som et utslag av modernisme eller en liberal teologi eller en uansvarlig likegyldighet med hensyn til Guds åpenbarte og absolutte sannhet, vinner, spesielt etter Konsilet, den overbevisning mer og mer terreng at det ligger i den autentiske økumenismens natur ikke å leke med sannheten og heller ikke å gi avkall på dens absolutte karakter, men at økumenismen, om den ikke for alle praktiske formål utarter i å bortforklare pave Johannes' og det annet Vatikankonsils virkelige intensjoner og lære, nettopp betyr å være fullt ut oppmerksom på den sannhet som er Kristus og som binder alle som tror på Kristus sam-

men i en enhet som overstiger alle grenser laget av mennesker i tidenes løp.

Det er derfor at det annet Vatikankonsil lærer i Dekretet om Økumenismen: «Det er nødvendig at katolikkene med glede anerkjenner og vurderer de ekte verdier fra vår felles arv, som forefinnes hos våre atskilte brødre. Det er rett og hellbringende når vi anerkjenner Kristi rikdom og åndens kraftige virken i andres liv som vitner om Kristus, og dette ofte med livet som innsats: ti Gud er alltid stor, underfull og beundringsverdige i alle sine verker» (§ 4).

For århundrer hadde kristenheten blitt mer og mer splittet og beveget seg ad veier som skilte seg mer og mer fra hverandre. Idag er vi ved Guds nåde vitne til at disse veier igjen begynner å konvergere og komme mer og mer sammen i lydighet mot Jesu yppersteprestelige bønn: «At alle må være ett». Den som ikke kunne glede seg over dette store som har hendt i våre dager, burde meditere litt over den hellige Augustin's

ord: «Den som ikke i sitt hjerte føler sorg over at Kirken er delt, har ikke Guds kjærlighet i sitt hjerte.»

Ved proklamasjonen av det annet Vatikankonsils Dekret om Økumenismen har den romerske og apostoliske Kirke høytidelig og offisielt engasjert seg i den økumeniske bevegelse. En slik offisiell stillingtagen av hele den katolske Kirke, sammen i et økumenisk Konsil, kan ikke la en trofast katolikk uberørt og må ha praktiske konsekvenser og, som Konsilet krever det, forplikte ham til med iver å ta del i det økumeniske arbeide (§ 4). Dette arbeide omfatter tre ting: bønn, studium eller besinnelse og en praktisk innsats.

Bønn først og fremst. Det er bare Kirkens Herre, vår Gud og Frelser, som kan tilveiebringe det store under som er: å gjenforene det som ved felles synd og skyld har vært atskilt for så lang en tid. Studium er også av vital betydning for økumenismen. Det er ikke nok med gode følelser og en skulle aldri på dette område la sitt gode hjerte løpe av sted med sin for-

DRAMMEN
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen
<i>American Foto</i> SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER Engene 4 - Tlf. 83 11 45 Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65
FREDRIKSTAD
C. HANSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD
FREDRIKSTAD GLASSMAGASIN

DRAMMEN	
GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN	
	TYRILYS ^{1/8} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri
FREDRIKSTAD	
Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 1 - Tlf. 17 080	<i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
EDVARDSEN & NORDHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840	

stand, og, enda verre, med sunde teologiske prinsipper, og dette til ubotelig skade for en sunn og autentisk økumenisme. Men når dette er blitt tydelig sagt, må det likeledes være helt klart at vi katolikker, i lyset av Guds ord og tidenes tegn, må besinne oss på den stilling som den katolske Kirke i troen mener å måtte innta blant de andre kristne kirker og trosamfunn. Tilslutt, men ikke minst, det økumeniske engasjement krever av oss en praktisk innsats også. Som katolske kristne må vi, alltid under hierarkiets ledelse, søke å finne veier og midler for, sammen med andre kristne og deres respektive kirker og trosamfunn, å finne veien til den enhets hele fylde og sanne katolisitet, såsom Kristus har villet det for alle som tror på Hans hellige Evangelium og elsker Ham som sin Herre og Mester.

KONFLIKTER

(Forts. fra side 366)

mening er slike konflikter en normal måte å løse dagens problemer på. Han la til at en Kirke som helt ut identifiserer seg selv med radikalismen ikke er stort mer trofast mot sitt kall enn en Kirke som identifiserer seg helt med konservatismen.

Den indre krise i Kirken ble definert som spenninger på grunn av forskjellig holdning til avgjørelser som ble truffet i årene 1962—65 under det annet Vatikan-konsil. På den ene side, sa han,

har man de som ennå ikke har akseptert Konsilets beslutninger og som forsøker å bremse gjennomføringen av dem. Videre har man de som uten reservasjoner godtar Vaticanum II's avgjørelser og som er uroet fordi det tar tid å omgjøre Konsilets vedtak i praksis. Og endelig er det de som synes at det annet Vatikan-konsil allerede er avleggs og som gjerne vil gå langt videre.

Dialog kan hjelpe til å løse disse motsetninger, fremholdt han. Når det er en virkelig dialog er det ingen som vinner og ingen som taper. Begge vinner på samtalene.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 84

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Tlf. 21 69 06

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i
formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot
postoppkrav.

Cralligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

MENNESKEHAVET

Efter rystende nyheter i avisene og opprivende bilder på TV fra flomkatastrofen i Øst-Pakistan — orker noen å gå på kino for å se franskmannen Louis Malle's dokumentarfilm «Calcutta»? Knappt nok. Men om det nå for en gangs skyld var i menneskelig skam at en gikk ut for å se en film, altså snarere for å «spenne til» enn for å «spenne av»? Skam over å flykte fra bare *synet* av noe skrekkelig, som for millioner av medmennesker er livet og hverdagen, nå og imorgen.

Malle har vært en noe usikker filmskaper, litt kriminal, litt komedie, litt humor og litt spenning. «Calcutta» har ingen av de ingrediensene — her er kameraet bare øye, uten øyelokk eller brydde blick til siden. At Calcutta er ett av denne jords verste og umenneskeligste hull, var noe som adskillige blant oss visste fra hint og lesestoff. Men viten er en abstrakt affære, selv om tilstandene i dette tilfellet er så ille at de selv i nøkterne tall fra en bokside innebærer et sjokk. Malle lar oss *se* — for det meste uten et eneste ord. Det er nok å se, dessuten finnes det ikke ord for det vi ser. Et menneskehav som myldrer lik en maurtue dag og natt, en kjempeby hvor befolkningen bare vokser og vokser håpløst, ut over alle mulige løsninger, og inn i dyriske kår, i et kaos som langsomt men sikkert forvandles til en eneste kloakk. Det er ikke skrekk alt sammen. Det er urgamle skikker, religiøs grepethet, fargeprakt og skjønnhet. Men på en mødding. Hva som slår en i disse opptak er indernes verdige, men desperate kamp for menneskelighet, under forhold som er utrolige i sin trusel: Nød, overbefolkning, underernæring, sykdom, uvitenhet og vanskjøsels.

Hvordan kan et bysamfunn nå dit? Hvordan kan det uhindret bygge seg opp til en katastrofe som synes uavvendelig? Hårsåre og ærekjære indiske myndigheter har protestert mot Louis Malle's film. Men FN's sosiologer gir visst filmskaperen rett: Så håpløst er det — der er ingen fremtid for Calcutta. Byen er ikke vokset naturlig frem av et oppland, et

urbant behov som kunne vare, og virkelig *bære* folke-eksplosjonen. Den ble skapt av det britiske koloni-styret ut fra fremmede handelsbehov som siden den tid er falt bort, mens tilflytningen fortsetter: Om tyve år vil den ha tyve millioner innbyggere i en kjempeslum uten ende. «Calcutta» gjør det lite trolig at tragedien kan forlenges så langt frem i tiden, men hvordan den tar slutt, tør visst ingen tenke på.

Men Malle får gitt oss noe mer med sin film, enn et forbløffende allsidig innblikk i et døende menneskesamfunn. Han viser, gjennom hundre små glimt, hvorfor Indias problemer er så uoverkommelige — her er et sammenstøt mellom mange tusenårgamle livsformer og problemer som bare den høyt utviklede katastrofehjelpe i masse-målestokk kunne gjøre noe som helst ved. En slik hjelp finnes ikke. Disse talløse mennesker, nesten et

individ pr. m²! som ut fra urgamle forskrifter nesten uavlatelig tvetter seg og sine klær i et delta som er en kjempebys åpne kloakk, er som et bilde på det uforanderlige ved India — et sub-kontinent hvor spranget inn i en bedre fremtid synes tapt før det er forsøkt, hensiktsløst i sin umulighet. Så mange ansikter, barnas og de unges åpne mot livet, de middelaldrendes allerede lukket om bekymringene ved den ene dag de orker å leve av gangen, de gamles og spedalskes resignerte tristhet i en verden som aldri var annet enn vond. Det er et stykke verden vi ikke har lov til å glemme. Utenfor kinoen måtte jeg — 20. november! — trenge meg gjennom en flokk mennesker som feststemte skulle inn til et norsk «julebord». Louis Malle ville visst ikke hatt ord for dét heller.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år. Kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.